

لوٹ در آینه اصل برائت

www.ketab.ir

مؤلف : محمد حسین نجفی

۱۳۹۹

سرشناسه	: نجفی، محمدحسین، ۱۳۷۱-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: لوث در آینه اصل برایت/مؤلف محمدحسین نجفی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات حق جو، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۸ ص.
شابک	: ۳۰۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۷۱۹۷-۶۲۲-۷-۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۴۲-۱۵۳]؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: سوگند (فقه) -- ایران Oaths (Islamic law) -- Iran برانت (اصول فقه) *(Bara'at (Islamic law حقوق جزا (فقه) -- ایران Crime law (Islamic law) -- Iran آیین دادرسی جزایی -- ایران Criminal procedure -- Iran
رده بندی کنگره	: ۴/۱۹۵BP
رده بندی دیویی	: ۳۷۵/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۳۶۴۰۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

www.ketab.ir

انتشارات حق جو
لوث در آینه اصل برانت
چاپ اول: ۱۳۹۹
مؤلف: محمد حسین نجفی
قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان
شمار: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۱۹۷-۷-۰۰

آدرس: تهران-م رسالت-خ هنگام-خ شهید جهانشاهلو - پ ۵۴۸ تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۸۹۴۸۳

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه :
۱۵	فصل اول : مفاهیم
۱۶	مبحث اول : مفهوم اصل برائت
۱۶	گفتار اول : مفهوم لغوی اصل برائت
۱۹	گفتار دوم : مفهوم اصل برائت در فقه
.....	گفتار سوم : مفهوم اصل برائت از منظر دکترین حقوق (قانون و نظریه علمای حقوق)
۲۵	
۳۱	مبحث دوم : مفهوم لوث
۳۱	گفتار اول : مفهوم لغوی لوث
۳۲	گفتار دوم : مفهوم لوث در فقه
۳۷	گفتار سوم : مفهوم لوث از منظر دکترین حقوق (قانون و نظریه علمای حقوق)
۴۹	فصل دوم: مبانی اصل برائت و لوث
۵۰	مبحث اول : مبانی اصل برائت
۵۰	گفتار اول : قرآن

۵۳	گفتار دوم : سنت
۵۶	گفتار سوم : اجماع
۵۶	گفتار چهارم : عقل
۵۷	گفتار پنجم : کرامت انسانی
۶۰	گفتار ششم : قاعده ی ترجیح اشتباه در عفو بر ترجیح اشتباه در کیفر
۶۱	گفتار هفتم : ضرورت ایجاد توازن بین طرفین دعوا
۶۳	مبحث دوم : مبانی لوث
۶۳	گفتار اول : قرآن و سنت
۶۵	گفتار دوم : اجماع و عقل
۶۷	گفتار سوم : اماره مجرمیت
۶۹	گفتار چهارم : ضرورت تسهیل و اثبات جرایم خطرناک
۷۱	گفتار پنجم : ضرورت توجه به شرایط و اوضاع و احوال خاص
۷۳	گفتار ششم : اصل احتیاط
۷۷	فصل سوم : ماهیت لوث در تقابل با اصل برائت
۷۸	مبحث اول : انواع لوث
۸۲	گفتار اول : سخن مقتول قبل از مرگش که فلانی او را کشت؛

گفتار دوم : ادعاء مجنی علیه قبل از مرگش	۸۴
گفتار سوم : شهادت یک نفر	۸۶
گفتار چهارم - شرور ، فاسق و فاجر بودن متهم	۸۸
گفتار پنجم : یافتن آلات و ادوات جرم در دست متهم	۹۲
گفتار ششم : وجود آثار جرم در لباس یا بدن متهم	۹۳
گفتار هفتم : حضور متهم در محل وقوع جرم	۹۴
مبحث دوم : تجزیه و تحلیل لوٹ	۹۸
گفتار اول : قابلیت تجزیه نظر در لوٹ به لحاظ فقهی	۹۸
گفتار دوم : نقد لوٹ در باب سیاست کفری	۱۰۸
گفتار سوم : نقد لوٹ در باب سیاست جنائی	۱۱۳
مبحث سوم : تقابل اصل برائت و لوٹ	۱۱۸
گفتار اول : نظریه رجحان اصل برائت بر لوٹ	۱۲۳
گفتار دوم : نظریه رجحان لوٹ بر اصل برائت	۱۲۹
فصل چهارم : نتیجه گیری و جمع بندی	۱۳۵
ارایه راهکار :	۱۴۱
فهرست منابع :	۱۴۳

مقدمه :

اصل در اصول بر دو قسم است؛ لفظی و عملی. اصل لفظی عبارتند از ظهور لفظ در معنایی و اصل عملی عبارتند از قاعده‌ای که به هنگام شک در حکم واقعی، بدان عمل می‌شود از جمله اصول عملیه اصل برائت می‌باشد.^۱ اصل برائت در ادیان مختلف وجود دارد. اصل برائت در دین یهود جز در یک مورد استثنایی چه در مرحله بازجویی و اثبات اتهام و چه در مرحله دادرسی با تأکید بر لزوم اثبات عنصر مادی بر عنصر معنوی اتهام انتسابی پذیرفته شده است. در دین زرتشت اصل برائت متهم پذیرفته شده نیست و در صورت تردید در بی‌گناهی یا گناهکاری وی به جای جاری کردن اصل برائت با استناد به نتیجه آزمایش ورنیرنگ در مورد متهم قطاوت می‌گردید.^۲

در دین مسیحیت با توجه به محوریت بیان تعالیم اخلاقی یک اشاره به جاری شدن اصل برائت در مورد اتهام‌های وارد بر کشیشان وجود دارد که این اشاره مختصر و محتوای

^۱ محمدی، ابوالحسن، مبانی استنباط حقوق اسلامی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، چاپ ششم، سال

۱۳۷۵، ص ۲۲۳

^۲ black , henry .campell , blacks law dictionary , ۶th ed united state , west . ۱۹۹۰ , p . ۱۲۰

سایر تعالیم و احکام دین مسیح بیانگر گرایش کلی این دین به پذیرش اصل برائت می‌باشد. آدر دین اسلام اصل برائت بدون هیچ ابهامی و با بیانی بسیار جامع و شفاف در تمام مراحل رسیدگی و از لحظه اسناد اتهام تا زمان اثبات آن و صدور حکم محکومیت پذیرفته شده و در نظام اسلامی از جایگاه بسیار بالایی برخوردار است.^۴ با توجه به اینکه علاوه بر اصل برائت که بسیار مهم و مورد توجه در ادیان مختلف و حقوق موضوعه است در اسلام حکم امضائی لوث هم وجود دارد و این دو با هم در تعارض هستند؛ به در این کتاب با عنوان «لوث در آئینه اصل برائت» به نقد و بررسی این تعارض می‌پردازیم. در تعقیب جرایم قانون گذار امکانات و ابزار بسیاری را در اختیار دادستان و به تبع آن شاکی قرار داده تا با اثبات جرم از یک سوی دادستان دعوای عمومی را تعقیب نموده و از دیگر سو شاکی با استفاده از این امکانات به اجرای مجازات هایی مانند قصاص که حق خصوصی بزه دیده یا ولی دم او می باشد، مبادرت نماید تا بدین شکل نظم مختل شده در جامعه مجددا برقرار گردد. ولی، متهم، در مقابل

^۳ هگل، گئورگ ویلهلم فردریش، استقرار شریعت در مذهب مسیح، ترجمه باقر پرهام، انتشارات

آگاه، تهران، چاپ اول، ۱۳۶۹، ص ۷۸

^۴ گل خندان، سمیرا، خسروی، حسین، رجبی، اکبر، خلیلی، داود، بررسی جایگاه اصل برائت در ادیان، فصلنامه تخصصی فقه و تاریخ تمدن، سال ششم، شماره ۲۵، پاییز سال ۱۳۸۹، ص ۱۵۷.

تمامی ابزاری که جهت احقاق حق و اثبات مجرمیت در اختیار دادستان و شاکی می باشد، تنها از یک امکان بهره مند است. که از این امکان به اصل برائت تعبیر می گردد.

از جمله شرایطی که به عنوان ابزار در دست دادستان و شاکی برای اثبات مجرمیت متهم وجود دارد، لوٹ بوده، که منجر به اجرای قسامه می گردد. براساس روایات اسلامی اجرای این قاعده موجب امنیت و آسایش جامعه و احتیاط بیشتر در دماء و نفوس می باشد.

لوٹ در لغت به معنی آلودگی، برهان و دلیلی که کامل نشده و همچنین به معنی تلوث و آلوده شدن به چیزی مانند گل، نجاست یا خون آمده است. اما در اصطلاح عبارت است از دلیل ظن آوری که در حضور جای برای صدق ادعای مدعی اقامه شده، مانند یک شاهد یا دو شاهد در صورتی که سایر شرایط را در برداشته باشد. پس لوٹ اماره ای ظنی بوده که جهت صدق مدعی در نزد حاکم اقامه می گردد.

اصل برائت که به عنوان ابزاری در دستان متهم می باشد و در حقوق غربی تحت عنوان «فرض بی گناهی» از آن یاد می گردد در لغت به معنای بی گناهی، پاکی و معصومیت می باشد و معنای اصطلاحی آن نیز با معنی لغوی مطابقت می نماید و از آن به بی گناهی متهم در برابر اتهام تعبیر می گردد.